

MAKALE AYRINTILARI

İngilizce Başlığı

Career Locus and Career Adaptabilities: A Self-Determination Perspective for Turkish University Students' Case

Türkçe Başlığı

Kariyer Odağı ve Kariyer Uyum Yetenekleri: Öz-Yönetim Kuramı Perspektifinden Türk Üniversite Öğrencilerinin Durumu

İngilizce Özet

Using self-determination theory (SDT), this study aimed to examine the impact of awareness and choice on career-related outlooks and emotional-social associates in career domain among university students. Awareness (being more aware of feelings and sense of self), and choice (feeling a sense of choice with respect to behaviors) were expected to positively predict stress management and general positive mood throughout the career development process of students; and, this impact was expected to be via higher career adaptabilities and lower external career locus of control. With a sample of 595 students from Ankara University and relevant measures of constructs, a model testing was conducted. Path analysis revealed that: 1) choice positively predicted general positive mood through career adaptabilities, as expected; 2) awareness positively predicted stress management, and general positive mood directly (as expected) but indirectly through external career locus unexpectedly. Being the first paper examining the emotional social-intelligence indicators along with career-related outlooks within SDT-based career research, these results are not contrary to SDT. Rather, these associations well-displays the labor market characteristics of Turkey and cultural background of differences in autonomous behaviors; emphasizing the practical and social implications of awareness and choice varying with locus of control and adaptabilities.

Türkçe Özet

Öz-yönetim kuramınının temel alındığı bu çalışma, üniversite öğrencilerinin bireysel farkındalıklarının ve seçim hissini kendi kariyerlerine ilişkin seyirlerini ve sosyoduygusal eşlikçilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Buna göre, farkındalık (duygularının ve kendilik hissini farkına varma durumu) ve seçimin (kendi davranışlarına ilişkin seçim hakkı olduğunu hissetme durumu), kariyer gelişimi sürecindeki öğrencilerin stres yönetimine ve genel pozitif duygu durumlarına olumlu etkisi olacağı; bu etkinin de yüksek kariyer uyum yetenekleri ve düşük dışsal kariyer odağı aracılığıyla olacağı beklenmektedir. Ankara Üniversitesi'nden 595 üniversite öğrencisinin katıldığı bu çalışmada, ilgili ölçeklerle bir model testi edilmiştir. Yol analizi sonuçlarına göre: 1) Seçim, beklendiği gibi, genel pozitif duygu durumunu kariyer uyum yetenekleri aracılığıyla yordamıştır; 2) Farkındalık, stres yönetimini ve genel pozitif duygu durumunu beklendiği gibi doğrudan ama dışsal kariyer denetim odağının (beklenenin aksine) olumlu aracılığıyla dolaylı olarak yordamıştır. Öz-yönetim temelli kariyer araştırmalarında duygusal-sosyal zeka göstergelerinin kariyere ilişkin seyirlerini ele alması açısından ilk olan bu çalışma, öz-yönetim kuramına karşı bir tablo çizmemektedir. Aksine, bu bağlantılar, Türkiye'deki iş gücü piyasasının özelliklerinin ve özerk davranışlardaki farklılıkların kültürel arka planının iyi bir yansıması olarak düşünülebilir; farkındalık ve seçimin denetim odağı ve uyum yetenekleriyle değişen pratik ve sosyal doğurgularının altını çizer.

İngilizce Anahtar Kelimeleri

Self-determination theory, career development, career adaptability, career locus of control, emotional-social intelligence

Türkçe Anahtar Kelimeleri

Öz-yönetim kuramı, kariyer gelişimi, kariyer uyumu, kariyer denetim odağı, duygusal-sosyal zeka

Makalenin Yazarları

Özge KANTAŞ

Özgür GÜLDÜ

Müge ERSOY KART